

loco reperitur; et hoc ideo quia et praedictum jejunium in secunda hebdomada post Pentecosten aliquando, licet incongrue, celebretur. Qui ergo praedictam orationem tertio Dominicali officio applicaverit, concordiam officiorum usque in adventum Domini secundum ordinem disturabit. Eodem modo et ille peccabit, si quis post jejunium autumnale orationi vacantis Dominicae, sive illi orationi: *Absolve, quae jejunium praecedit aliquid [aliquid] ex Dominicalibus officiis adaptaverit.* Iis ergo praemissis, ita Missales orationes singulis officiis feriatim copulentur, ut illa oratio: *Omnipotens sempiternae Deus, qui abundantia pietatis*, illi evangelio: *Duo homines, societur, quae ad invicem adeo concordant, ut devotio publicani in ipsa oratione exprimi videatur.* Item illa secreta: *Deus qui legalium + differentia sacrificiorum [differentiam hostiarum]*, semper jungenda est illi offertorio: *Sicut in holocausto.* Nam quamvis et aliae hujusmodi orationes suis officiis indubitanter concordent, in praedictis tamen evidentior concordia notatur: quam qui diligenter observaverit, nec antea, nec postea concordiam officiorum disturabit, si per ordinem officiis orationes veritatem sociare voluerit.

A CAP. LXII. — *De Dominicali officio non facile praetermittendo.*

Juxta Romanam consuetudinem, in omni Dominica ecclesiastico conventui cum officio Dominicae [Dominicali] satisfacimus, nisi aliqua multum celebris festivitas in ipsa die occurrat, ut festum Joannis Baptistae, vel sancti Petri apostoli: pro quibus non minus quam pro Dominica populus solet congregari, quas et in aliis diebus solemnissime celebraremus. Item cum plures sint [sunt] Dominicae quam officia, non ut quidam differimus, sed quoties necesse fuit, aliqua repetimus, illo duntaxat observato ut ultimum officium in proxima tantum hebdomada ante Adventum Domini cantetur. Est enim praeparatio Domini B Adventus, qui semper in quinta Dominica ante Natale Domini debet initiari, videlicet ut sicut antiqui Patres per quinque statum curricula, sive per quinque libros Moysis, de Adventu Christi edocui sunt, nihilominus et nos per quinque Dominicas de Adventu ejus instruamur, ut juxta evangelium ejusdem diei, de quinque panibus cum quinque millibus hominum saturari mereamur.

Explicet Μερολογος.

SÆCULI XI

MONUMENTA DIPLOMATICA

IMPERATORUM GERMANIÆ

NECNON

FRANCORUM REGUM

DIPLOMATA ET CONSTITUTIONES ECCLESIASTICÆ

RADULFUS III

COGNOMENTO PIUS, BURGUNDIONUM REX.

(An. 994-1032.)

RADULFI DIPLOMATA

I.

Confirmat quæ monasterio S. Andreae Viennensis donaverat Conradus pater ejus.

(Anno 994.)

[Edidit ACHERY, *Spicil.* t. III, p. 580.]

In nomine Domini Dei æterni, RADULFUS REX.

C Si locus sanctorum more præcedentium regum catholicorum aliquid compendii, unde vita inibi Deo famulantium sustentetur, conferre studemus, non solum in hac vita diutius eam prosperitate regnabimus, verum in perenni a Deo recompensationem recipere confidimus. Quocirca noverit sanctæ Dei Eccle-

sia nostrorumque fidelium universitas, presentium scilicet ac futurorum, quia venerabilis abbas Haimoinus de monasterio Sancti Andree apostoli, in civitate Vigenna siti, cum monachis sibi commissis, ante presentiam nostram preceptum patris nostri deferens, postulavit ut res quae in ipso ad praefatum monasterium a se jamdudum restauratum delegatae erant pro animae matris nostrae Mathildis reginae remedio ac suae, nostrae auctoritatis precepto ad sustentationem Deo ibi servientium corroborare dignaremur. Sunt autem res ipsae in pago Vigenni sitae, in villa Vitrosco ecclesia cum appendiciis suis, et quidquid in ipsa villa, vel in Arelo pater noster et mater nostra de Teudowino acquisierunt, et in Arcas mansum unum, et in Masiano colonica una. Nos vero non solum in hoc ei assensum praebentes, sed insuper per consilium dilectae conjugis nostrae Agildrudis reginae, ac fratris nostri Burchardi Lugdunensis archiepiscopi, quamdam villam Crisinae nominatam cum familiis utriusque sexus et aetatis, et rebus omnibus ad ipsam respicientibus, quae ex multo tempore de praefato monasterio ablata fuit, pro remedio animae patris nostri, sicut ipse in fine obitus sui reddidit, sancto Andree sanctoque Maximo reddimus, et concedimus, et per hoc nostrae auctoritatis preceptum sancimus, ut deinceps nullus dux, marchio, comes, vel qualibet grandis aut parva regni nostri persona de supra nominatis rebus nullum teloneum, vel aliquam functionem exigere praesumat, sed ad subsidia monachorum in praefato monasterio Deo servientium, omnium hominum inquietudine remota, cubeto permaneat tempore.

Si quis autem hujus nostri precepti violator extiterit, sciat se compositurum auri optimi libras xxx, medietatem camerae palatii nostri, et medietatem monachis supradictis. Ut autem verius a vobis factum credatur, et ab omnibus diligentibus succedentibus temporibus obeervetur, manus illud nostrae subscriptione roborantes, sigilli nostri impressione adnotari jussimus: et ad confirmationem praelibatam confirmandam addimus ecclesiam de Masclatis cum appendiciis suis, ad praedictorum monachorum subsidia.

Signum domni Radulfi nobilissimi regis.

Paldolfus cancellarius, recognovi.

Data II Idus Januarii, anno Incarnationis Domini 994, indict. v, anno vero domni Radulfi regis primo.

Actum Vigennae in Dei nomine feliciter. An.en.

II.

Amizoni, archiepiscopo Tarantasiensi, comitatum ejusdem urbis donat.

(Anno 996.)

[MURATORI, *Antiq. Ital.* I, 415.]

In nomine sanctae et individuae Trinitatis, RODULFUS, aeterni judicis misericordia rex.

Dum in primordio Christianae religionis constituti sunt reges, Ecclesiarum sollicitudinem curamque pontificum Deo Lunulanium considerantes, augmentando terrarum donis pontificatus quamplures ad

A summam duxerint dignitatem, eos quidem, exempli priorum perpendentes ac molem nostrorum peccaminum, ne ira districti judicis pavidi damnerentur, archiepiscopatum Hibernis incursionibus penitus depopulatum, quem Amizo, prout vires appetunt, ordinatum vestivit, comitatu donamus, ac, hujus auctoritate nostri precepti, hunc autem juste et legaliter esse datum firmamus, ut sicut praedictorum malignae incursioni saepissime decidit furore, in nostri juveninis sublevetur honore. Hoc autem omni consideratione cordi committimus, Dominusque Christum Jesum aeternis genibus imploramus, quod his peractis ad caelestis patriae valeamus deportari regnum, ac potestatem sanctae Dei Ecclesiae Tarantasiae integrum conferimus comitatum, quo beatissimorum apostolorum principis jam dictum comitatum Deo deferimus, ut in omnibus eandem ipse praedictus archiepiscopus potestatem habeat regimen sive ordinationis suorum tantis temporibus episcopo committere. Quicumque igitur istius nostrae donationis seriem temerario ausu temerare praesumpserit, omnibus Dei maledictionibus subjaceat, sanctorumque apostolorum omnium nodis et nexibus irretitus, anathemate perpetuo damnetur. Et haec nostra auctoritas firma, stabilis maneat semper; insuperque sentiat se compositurum centum librae optimi auri, medietatem camerae nostrae, et medietatem archiepiscopo, vel successoribus suis. Verum ut hoc credatis melius, praesens preceptum firmavimus, nostroque sigillo insigniri jussimus.

Signum domini serenissimi regis Rodulphi.

Anselmus regis cancellarius hoc scripsit preceptum anno Domini incarnationis nongentesimo nonagesimo sexto, indicatione vero decima, regi autem Rodulphi tertio.

Actum in Agauno feliciter.

III.

Ecclesiam S. Nicolai de Pollinaco S. Odiloni monasterio Cluniacensi concedit.

(Anno 1029.)

[DOMI MARTENE, *Thesaur. Anecd.*, I, 147, ex archivio Camerae Computorum Divionensis.]

In nomine sanctae et individuae Trinitatis, RADERFUS, Dei gratia Burgundiorum rex.

D Sicut certum est quia Dei potentis non . . . . quippe sine quo potestas non est, ita quoque liquet quod potentum opera interrogabit. Et ob hoc nobis summo opere curandum est ut cum vel prodesse, vel obesse, ipso disponente, possumus, nostrum posse sub ejus nutu penitus subigentes, et honori sanctae ejus Ecclesiae proficiat, certatim faciamus. Itaque priscae seriem consuetudinis, regalemque Christianae religionis morem considerantes totis visibus totoque mentis affectu imitari cupimus, et quod ipsi duxerunt ad ecclesiasticae celsitudinis curam, nos spiritualibus armis, et clypeo Dominicae protectionis defendi eandem curae sollicitudinem subintremus, sicut qui Deo famulantibus placabiles misericorditer exstiterunt. Quapropter cunctis, tam regibus, quam

reliquarum dignitatum personis, presentibus vel futuris, notum sit quod petiit a nobis quidam fidelis noster Reinaldus comes, filius Othonis cognomento Willelmi, viri illustrissimi, quatenus Cluniacensi cœnobio in honore primorum cœli, Petri videlicet et Pauli constructo, cui præest reverendus Pater Odilo, concederemus per hoc nostræ auctoritatis præceptum ecclesiam sive monasterium in honore Dei et Salvatoris Jesu Christi, ejusdemque Genitricis Mariæ, sanctique Petri apostoli, necnon et sancti Nicolai confessoris almi consecratum, ad habitandum ibi Cluniacenses monachos, qui tam pro nostra quam omnium salute Deo assidue preces et vota persolvant. Concedimus ergo jam dicto cœnobio præfatum locum, situm in episcopatu Vesuntionensi juxta Poltiniacum, in loco qui recte Vallis vocatur constitutum, cum terra et decimis, seu omnibus sibi pertinentibus, et a bonæ memoriæ Othone, cognomento Willelmo, sive Reinaldo ejus filio, vel ab aliquo possessore ibi collatis seu conferendis, et cunctis ibi undecunque in regno nostro acquisitis, vel in perpetuum acquirendis. Ad præsens quoque quatuor ferreas caldarias, situsque earum in salinis, et vineas quæ quondam fuerunt Beatricis, et omnia quæ Cluniacenses monachi in prædicto burgo acquisierint. In burgo etiam Giosonensi, quod quia ibi acquisierunt, vel præterea acquirere potuerunt, villam denique Glenonem, cum ecclesia et decimis, cum servis et ancillis, cum vineis, silvulis, pratis, ruribus,

A campis, pascuis, omni omnino terra culta videlicet et inculta, cum cunctis ubicunque positis ad eandem villulam pertinentibus. Villam quoque Mediolanum, ecclesiamque, cum decimis et omnibus suis pertinentiis, maximeque æternam consuetudinem in silva Maydunensi : villam quoque Vesanensem, cum ecclesia et decimis, et cunctis ad eandem villam pertinentibus, locum etiam qui dicitur Mutua, et omnia ad se pertinentia. Sed et Guntherium Popilianensem, cum omnibus quæ ipse visus est habere, tam in alodis quam in beneficiis comitum, et cuncta omnino possessione ejus, piscariam quoque Guiriacensem, cum omni terra ad eam pertinenti. Præfati igitur Reinaldi comitis, vel aliorum fidelium nostrorum obtemperantes petitioni, cum consensu conjugis B Yrmengardis, concedimus, sicut dictum est, Cluniacensi cœnobio omnia superius memorata, ac velut j n diximus deinceps acquirenda, ad tenendum et jure perpetuo possidendam, sine cujuslibet personæ, vel nobis succedentis in regno, vel alterius cujuscunque ordinis seu dignitatis contradictione, vel ulla ab aliquo ibi retenta consuetudine. Et hoc ut a nobis verius credatur, et a posteris nostris non frangatur, propria manu nostra roboravimus, et sigilli nostri impressione insigniri jussimus.

Signum domni Radulfi regis.

Actum Logis, anno Incarnationis 1020, regnante Radulfo rege anno xxxv.

HENRICUS I FRANCORUM REX

(An. 1031-1060.)

DIPLOMATA

I.

Pro monasterio S. Salvii apud Monsterolum. — Henricus avi sui Hugonis patrisque Roberti donationes eidem loco factas confirmat.

(Anno 1042.)

[Dom MABILL. *Annal. Bened.*, t. IV, Append., p. 735, ex chartario S. Salvii.]

In nomine sanctæ et individuae Trinitatis, ego Heinricus gratia Dei Francorum rex, etc.

Unde loco S. Wingaloei Monsteroli sito a pluribus collata, præcepto nostro auctoritatis firmamus et sigilli nostri impressione signare præcipimus. In primis ea quæ a nostra liberalitate vel patris mei Roberti, vel avi mei Hugonis prædicto loco concessa sunt, scilicet molendinos duos cervisiæ usibus deservientes, a me alterum cum quinque accolis, et alterum ab avo meo prædicto Hugone cum decimo pontis denario, et duabus ecclesiis in memoria sancti Judoci sacratis, quarum una est infra munitiorem, alia super fluvium..... cum piscatoria aquæ ab

C Atimacho usque.... Addimus præterea firmando ea quæ pater meus contulit, tres ecclesias, unam scilicet in honore sancti Petri, aliam in honore sancti Wingaloei, tertiam in honore sancti Salvii sacratas; et transitum novæ villæ... Inculcamus præterea corroborando ea quæ a primis fundatoribus loci sunt collata, scilicet a Hilgodo comite, qui prædictum sanctum nuper a partibus Britanniae propter metum piratarum deportatum hospitio cum liberalitate et munificentia tempore Ludovici imperatoris filii Caroli Calvi suscipiens, dedit illi, in primis atrium publicum, sepulturam scilicet advenarum et peregrinorum, deinde novem mansos subtus Firmitatem.... His addimus nostra auctoritate ea quæ contulerunt Herlewinus comes, Raynerus, Hato, Scylaldus, Wenerannus, Clarboldus, Altonus comes, Anscerus, Saleco, Arnulfus comes, Balduinus comes, Gonfridus, Benzelinus, Alfridus, Hagano, Augerus clericus, Balduinus marchisus, Ingerannus